עסקינן כגון שהיתה שניה בשעת כפירת

ראשונה קרובין בנשותיהן ונשותיהן גוססות

סמהו דתימא ∘רוב גוססים למיתה קמ"ל

(השתא מיהא לא שכיב): בֹּתֹני׳ 🐠

במשביע אני עליכם אם לא תבואו ותעידוני

שיש לי ביד פלוני פקדון ותשומת יד וגזל

ואבידה שבועה שאין אנו יודעין לך עדות

אין חייבין אלא אחת ישבועה שאין אנו

יודעין שיש לך ביד פלוני פקדון ותשומת יד וגזל ואבידה חייבין על כל אחת ואחת ימשביע אני עליכם אם לא תבואו יותעידו

שיש לי ביד פלוני פקדון חטין ושעורין

וכוסמין שבועה שאין אנו יודעין לך עדות

אין חייבין אלא אחת ישבועה שאין אנו

יודעין לך עדות שיש לך ביד פלוני חמין ושעורין וכוסמין חייבין על כל אחת ואחת ימשביע אני עליכם אם לא תבואו ותעידוני

שיש לי ביד פלוני נזק וחצי נזק תשלומי

כפל ותשלומי ארבעה וחמשה ושאנם איש

פלוני את בתי ופתה את בתי ושהכני בני

ושחבל בי חבירי ושהדליק את גדישי ביוה"כ

הרי אלו חייבין: גמ' איבעיא להו משביע

עדי קנם מהו אליבא דר' אלעזר בר"ש 🕫 לא

תיבעי לך ידאמר יבואו עדים ויעידו כי תיבעי לך אליבא דרבנן דאמרי מודה בקנם

ואחר כך באו עדים פטור ורבגן דהתם

כמאן סבירא להו אילימא כר' אלעזר בר"ש

דהכא הא קאמר ידבר הגורם לממוז כממוז

דמי אלא כרבגן דהכא דאמרי דבר הגורם

לממון לאו כממון דמי מאי כיון דאילו מודה

מיפטר "לאו ממונא קא כפר ליה או דלמא

השתא מיהא לא אודי תא שמע משביע אני

עליכם אם לא תבואו ותעידוני שיש לי ביד

פלוני נזק וחצי נזק והא חצי נזק "קנסא הוא

כמ"ד יפלגא נזקא ממונא הניחא למ"ר

פלגא נזקא ממונא אלא למ"ד קנסא מאי

איכא למימר יבחצי נזק צרורות ידהלכתא

גמירי לה דממונא הוא[']ת"ש תשלומי כפל

ימשום קרנא ותשלומי ד' וה' למשום קרנא

שאנם איש פלוני ופתה את בתי משום

בושת ופגם מאי קמ"ל כולה ממונא הוא רישא

חדא קמ"ל סיפא חדא קמ"ל רישא חדא קמ"ל

דחצי נוק צרורות ממונא הוא סיפא חדא קמ"ל

מסורת הש"ם

נח ב ג מיי׳ שם פ״ט הל׳

עין משפמ

נר מצוה

נמ דה מיי שם הלי טו: ם ו מיי׳ שם הל' ה: םא ז מיי׳ פ"ג מהל' גניבה הל' ח סמג עשין עא טח"מ סיי שמח: םב ח מיי' פ"ט מהל' שבועות הל' ד:

סג ט מיי פ״ב מהל' נזקי ממון הל' ז ופ״ה מהלכות סנהדרין הל' ט סמג עשין סו לו טוש"ע ח"מ סי' א סעיף א: סד י מיי' פ"ב מהלי נוקי ממון הל' ז ופ"ב שם הלכה ב [ופ"ה מהל' סנהדרין הל' טן סמג עשין סח טוש"ע ח"מ סי׳ שפט סתי טום עירו תיסיי ספט סעיף יח וסיי של סעי' ג: סה כל מ מיי' פ"ט

רבינו חננאל הא קיימא שניה ופריק

מהלי שבועות הלי ה:

רבינא כגון שהיתה שניה בשעת כפירת הכת הראשונה קרובין בנשותיהן לתובע או בנשותיהן לתובע או לנתבע שלא היו ראוין לעדות והיו נשותיהן . גוססות באותה שעה. מהו וכיון שהן גוססות כאילו מתו כבר וכת השניה כשרין לעדות הן: קמ״ל השתא מיהא הא לא מתו. ומשכחת לה כגון שראו עדות זו והן רחוקין שהיו כשרים ונתקרבו ונפסלה עדותן כל זמן שהן קרובין ואם מתו נשותיהן ונתרחקו חזרו לכשרותן וכשרין הן להעיד העדות שהיתה מסורה בידם קודם שנתקרבו. דגרסינן בערכין פרק השג יד בנודר (דף יז:) אלא מעתה והוא עד עד שיהא כשר מתחלתו ועד סופו בעינן. יכי תימא הכי נמי והתניז וכיו כא זוכים היה יודע לו בעדות עד שלא נעשה חתנו ונעשה שלא נעשה ההנו הנשה חתנו פקח ונתחרש פיתח ונסתמא שפוי ונשתטה פסול. עד שלא נעשה חתנו ונעשה חתנו ומתד בתו פקח ונתחרש וחזר ונתפקח פיתח ונסתמא וחזר ונתפתח שפוי ונשתטה וחזר ונשתפה כשר. זה הכלל תחלתו תחלתו וסופו בפסלות פסול ופרקינן שאני התם דכתיב או ראה או ידע אם לא יגיד ונשא עונו (אם לא יגיד) בראיה והגדה תלה רחמנא והאיכא: מתני' משביע אני עליכם בו׳ שיש לי ביד פלוני יקדון ותשומת יד וגזל אבידה. [כו']: גמ' ואבידה. [כו']: **נמ'** איבעיא להו משביע עדי איבעיא לווו משביע עור קנס מהו. אליבא דרכנן דאמרי מודה בקנס ואח״כ באו עדים פטור. וכרבנז דאמרי דבר הגורם לממון לאו כממון דמי. ת"ש משביע אני עליכם אם לא ביד פלוני נזק וחצי נזק . כו' ואוקימנא בחצי נזק צרורות דהלכתא גמיו לה דממונא הוא: שאנס איש פלוני ופתה את בתי כו׳. אוקימנא משום בושת ופגם. מאי קמ״ל כולה ממונא הוא וכו׳ו: ת"ש משביע אני עליכם אם לא תבואו ותעידוני

הא קיימא שניה אמר רבינא כו'. וא"מ ומאי פריך הא ברים נו א מיי פ"י מהלי שביות התהדון להיי דם לים חריד הרו לרדה דאחר הכופר שטעות הלי עו: שבועת הפקדון (לקמן דף לו.) פריך הכי לרבה דאמר הכופר בממון שיש עליה עדים פטור ממתני׳ דהכא אלא ראשונה אמאי הא היימא שניה אלמא הכופר במלוה שיש עליה עדים חייב ורבה

איתותב התם וא"כ אתי שפיר דחייבים וי"ל דאע"ג דכופר במלוה שיש עליה עדים וליתנהו קמן סבירא לן דחייב דלא כרבה לקמן מ"מ היכא דקיימי עדים קמן ס"ל להש"ס דחשיב כפירת דברים בעלמא ואע"ג דבלאו מילתא דרבה הוצרך רבינא לשנויי כאן כגון שהיו קרובים בנשותיהן כו' מ"מ פריך מינה לקמן לרבה דאי לאו דרבה ה"מ למידחי דאפילו קיימי

:עדים קמן חשיב כפירה קרובים בנשותיהם. כגון שנשעת

ראיית העדות היו רחוקים דבעינן תחלתה וסופה בכשרות כדאמריגן בפרק י"ג (ב"ב דף קכת. ושם) וההוא דחזקת הבתים (שם דף מג. ושם) דבני העיר שנגנב ס"ת שלהן אין דנין בדייני אותה העיר דפריך ולסלקו בי תרי מינייהו ולידייני אע"ג דאין תחלתן בכשרות אין לדמות פסול דמחמת שנוגעין בעדות לפסול דקורבה או לשאר פסולין: קא משמע דן. אין לפרש קמ"ל דאין רוב גוססין למיתה דבהדיא מוכח בפ' כל הגט (גיטין דף כח.) דרובן למיתה אלא פירוש אע"ג דרוב גוססין למיתה השתא מיהא לא שכיב: 🔏 דלמא השתא מיהת הא לא אודי. תימה דתפשוט ממתניתין דס"פ שבועת הפקדון (לקמן דף לח:) דאנסת ופתית את בתי ר"ש פוטר משום דאינו משלם קנם ע"פ עלמו ואפילו רבנן לא מחייבי אלא משום דקסברי בושת ופגם קתבע ושבועת העדות מינה ילפינן מג"ש דתחטא דעיקר שבועת העדות דמיירי בתביעת ממון לא גמרה אלא משבועת הפקדון ולאו פירכא היא דלקמן גבי שבועת הפקדון טעמא משום דלא כפר ליה ממונא שלא היה מתחייב בהודאתו כדאמרינן לקמן אבל הכא בשבועת העדות הוי קנס כשאר ממון שאם היו מעידין היה מתחייב בהודאתו כדאמרינן לקמן שאם היו מעידין היה מתחייב הנתבע

כממון אחר: יןשאנם איש פלוני או פתה את בתו. פי׳ נקונט׳ די״מ

בתו של עלמו וטעמא דפטורין משום דאיכא חיוב מיתה ואי אפשר להעמידו דאפילו בלא חיוב מיתה מאן קתבע ರಿಗಳನ

ושהדליק את גדישי ביוה"כ לאפוקי מאי לאפוקי מדר׳ נחוניא בן הקנה ∞דתניא ר׳ נחוניא בן הקנה היה עושה יוה״כ כשבת לתשלומין מה שבת כו' ת"ש משביע אני עליכם אם לא תבואו ותעידוני

מודה קודם עדים מיפטר עולמית אין זה ממון: או דלמא השתא מיהא. כשמשביע זה את העדים לאו אודי ואי הוה מסהדי הוו מחייבי ליה ואין זה גורם לממון אלא ממון גמור: **הניחא למ"ד כו'**. פלוגתא היא בב"ק (דף טו.) ובכתובות (דף מא.): **אלי נוק לרורות**. בהמה שהיתה מהלכת בדרך והיו לרורות מנחזין מתחת רגליה ושיברה את הכלים משלמת חלי נזק ואע״פ שאין זה שינוי דהא אורחא בהכי והויא תולדה דרגל ולאו תולדה דקרן תמה וה"ל לשלומי נזק שלם הלכה למשה מסיני הוא לחלי נזק וההוא חלי נזק ממונא הוא דהא לאו חולדה דקרן הוא: משום בושת ופגם. דהא איכא ממון דקנם דבר הקלוב בתורה כגון לי של עבד בין עבד יקר בין עבד זול וכן ני של אונס ושל מפתה שוים בכל הנשים אבל בושת הכל לפי המבייש והמתבייש [כמובות מ.] לכן הוי ממון וכן פגם. ש בחולה כחובתה מאמים ובעולה מנה: אלא כיון דתרלת כולה מתני' בממון: מאי קמ"ל. נימא אחת או שתים ונשתוק: רישא קמ"ל דחלי נוק לרורום ממונא הוא. ואיידי דתנייה הא תנא בהדי׳ תשלומי ד' וה׳ ואונס ומפתה דממון שאין משתלם בראש הוא דומיא דחלי נזק שאין משתלם בראש ודכוותה משנינן בשמעתא קמייתא דסנהדרין (דף ג.): סיפא קמ"ל. שחבל בי חבירי ביום הכפורים או הדליק גדישי לאפוקי מדר' נחוניא דאמר המתחייב כרת פטור מן התשלומין ואיידי דתנן להך תנא בהדייהו שהכני בני דקרובה ללד מיתה ואשמועינן דהואיל ואינו חייב מיתה בהכאה בלא חבורה חייב בתשלומין: שהוליה

הא קיימא שניה. ומה הפסידוהו הראשונים: קרובים בנשוחיהם. נשאו שתי אחיות ואינן כשירין בעדות אחת נמלא שלא היה לו עדות כשכפרה ראשונה אלא הם לבדם. וכי תימא למה לי למתנייה אינטריך כגון ששתי האחיות הללו גוססות: למיסה. הוו להו כאילו מתו ותפטר

> כת ראשונה דהא קיימא כת שניה: קמ"ל השתח מיהח הח לח שריב. ולימדך שהגוסס הרי הוא כחי לכל דבריו 'י ואף על פי שרובן למיתה: בותנר' משומת יד. הלוחה ששם בידו ממון: ואבידה. שמלא אבידה: חטין ושעורין וכוסמין כו'. רישה אשמועינן מין אחד ותביעות חלוקות וסיפא אשמועינן תביעה אחת כולה פקדון ומינין חלוקין: ושהכני בני. הכחה שחין בה חבורה שחינו חייב עליו מיתה שהמכה אביו אינו חייב אא״כ עשה בו חבורה י וכיון דליכא מיתה איכא ממון דבושת: ושחבל בי חבירי. משום יוה"כ נקט ליה דאע"ג דענוש כרת חייב ממון. והנך דלעיל נקט משום חלי נזק כדמפרש בגמרא ח"נ לחשמועינן דהמשביע עדי קנס חייבים. ושהכני בני נקט לאשמועינן דהואיל ואין בה חבורה אין בה מיתה וחייב ממון: גמ' דר' אלעור בר"ש. בפרק מרובה (ב"ק דף עה.): יכואו עדים ויעידוהו. ויתחייב ואינו נפטר בהודאה ראשונה דכי אמרי' מודה בקנס פטור דנפקא לן ב"ק (דף סד:) מאשר ירשיעון אלהים ל פרט למרשיע את עלמו ה"מ היכא דלא אתו עדים לא משלם קנס אפומיה דידיה אבל אתו סהדי בתר הכי משלם: **וא חיבעי** לך. דחייבין שהרי הפסידוהו בכפירתן: כי פיבעי לך כו'. ווה השביען קודם שהודה בעל דין ואם העידוהו היה מתחייב ומיהו הא מיבעיא לו אי מיחייבי או לאו משום דאיכא למימר קנס לאו ממון גמור הוא דהא אי הוה מודה מיפטר לגמרי ואיכא למימר נמי כל כמה דלא אודי ממון הוא: ורבנן דהתם כמאן סבירא להו. הש"ס פריך עלה דהא בעיא ורבנן דהתם דפליגי במודה בקנס דבעי׳ להא בעיא אליבייהו כמאן סבירא להו באידך פלוגתא דאיפלגו לעיל רבנן ור׳ אלעזר בר״ש במשביע עד אחד: אי כר"א בר"ש. סבירא להו בהא דדבר הגורם לממון כממון דמי מאי מספקא לן במשביע עדי קנס א"נ לאו ממונא הוא בליר מגורם לממון לא הוי דהא כי לא מודה משלם ממון ותפשוט לך דמיחייבי קרבן שבועה משום גורם לממון: אלא כרבנן דהכא כו'. הכי מבעיא לן אי רבנן דהתם דפטרי במודה בקנס ואח״כ באו עדים סבירא להו כרבנן דהכא דגורם לממון לאו כממון דמי קנס קודם הודאה מאי מדמית ליה לממון או גורם לממון מי אמרינן כיון דאי הוה

ם כט. ועי"ש לב. ומגילה ז: וכתובות ל.).

ל) לקמן דף לו:, ב) [שם ערכין יח. קדושין עא: גיטין כת.ז. ג) רש"ל מ"ז ווהרא"ם סוף פרק אלו מגלחין סיי לו מקיים גרסא זו], ד) [ל"ל ותעידוני וכ"ל במשנה אנערוני דב נו בנוסנט שבמשניות], ד) [ב"ק עה.], 1) [לעיל לב. וש"נ], 1) [כתובות מא. ב"ק טו. כתובות ט) פסחים כט. לב. כתובות י) נשמחות פ"ח ה"חן, ל) [שנהות פינו שינן, ל) [שנחת כב], מ) [ע'תוי"ט שתמה ע"ו], () שייך לע"ב,

הגהות הב"ח

(א) גם' השתח מיהה לח שכיב. נ"ב לפי דברי התום׳ טפיב: יל כי לפי לברי המוט משמע דלא גרסי לה: (ב) שם אליבא דרי אלעזר יבואו בר"ם דאמר עדים ויעידו לא תיבעי לך כי תינעי:

גליון הש"ם גמ' רוב גוססין למיתה קמ"ל. עי' בהרח"ש סוף :מ״ק

מוסף רש"י

קרובין בנשותיהן. נשואי שתי אחיות, דההיא שעתא לא חזו לאסהודי, ואם תאמר למה לי למיתנא, לינטריך כגון שהיו גוססות באותה שעה (לקפון לז:). מהו דתימא. קיימא לן רוב גוססות למיתה והוו להו כממות, והוה ליה ממון שיש עליו עדים דלא תחייב ראשונה, קמ"ל. השתא מיהא לא שכיבי, ואף על גב דרוב גוססין למיתה, כל זמן שלא מת חי הוא לכל דברים (שם). פלגא נזקא. שחייבה מורה שור תם (כתובות מא.) ממוגא. דין הוא שישלמנו ואינו קנס, ונפקא מינה דאי מודה מקמי דאמו סהדי לא מיפטר (ב"ק טו.) דקסנר סתם שוורים נגחנים הם ומדינה פותרים פנמנים הגם דמרינת כולהו בעי לשלומי דהוה ליה למינטריה, ורחמנא סוא דחם עליה וחנהדריו ג). בחצי נזק צרורות. דמשתלם נמק נהמה נמהלכת והתיזה לרורות מתחת רגליה והזיקה, דתנן בב"ק (יז.) דמשלמת חלי נוק, ובההוא חלי נוק קי"ל בב"ק דהלכחא גמירי לה מסיני שהוא תולדה של רגל ופטורה ברה"ר כי רגל, ומקי רגל לאו קנסא נינהו אלא ממונא, שהרי מועדת מתחילתה, וגבי לרורות מנוחינת:), הגפי בודרות הוא דאקיל רחמנא, וכיון דממונא הוא משלם על פי עלמו (בחורות מא:). ד' נחוניא בן הקנה היה עושה יוה"כ כשבת לתשלומין. המדליק גדיש פטור מן התשלומין כאילו שהוא בשבת הדליקו מתחייב בנפשו מיחת ב"ד דפשיט לן דפטור מלשלם, כדכתיב (שמות כא) ולא יהיה אסון ענוש יענש, הא אס אסון יהיה לא יענש, שאף יוה"כ שמיתתו בידי שמים שנכרתים חייו ובניו אסון הוא קרוי, שנאמר (בראשית מב) וקרהו אסון, הלכך פטור מלשלם (פסחים